

Deník

**česká polární výprava
k Jižnímu pólu**

18.3.1914

Tyto řádky sepisuji v klidu na lodi, kdy se konečně mohu trochu zastavit a uspořádat si myšlenky. Krátím si také dlouhou chvíli činností, kterou jsem pro kvap příprav dlouho odkládal. Během plavby do Ameriky budu mít doufám dostatek času vzpomenout a zapsat událostí dnů a měsíců a roků minulých.

Jak to všechno začalo?

My, utlačovaný národ v područí Rakousko-Uherské monarchie jsme uvězněni ve středoevropské kotlině. Jednoho dne roku 1912 mne tak napadla myšlenka na cestu do světa, kam ještě lidská noha nevkročila. Spolu s přáteli z Plaveckého klubu otužilců jsme myšlenku rozvíjeli až toliko, že uskutečníme cestu k Jižnímu pólu zemskému. Začali jsme se studiem dostupných materiálů, avšak těžko shánět informace o oblastech, kde ještě nikdo nebyl. Proto jsem se snažili chopit každé zkažky, která by nás posunula dál. Studovali jsme především informace o severských krajích. Na jihu to přece musí vypadat podobně. Utužovali jsme se zimními pobyty v přírodě, učili jsme se ovládat lyže, saně a psí spřežení. Tento způsob dopravy bude patrně na sněhu nejlepší, vzpomeňme na Eskymáky a další severňany. Promýšleli jsme co a jak zabalit, jaké vybavení s sebou vzít, jaké potraviny nám dají dostatek sil a mnohé další záležitosti stran našeho podniku. V průběhu příprav se novinami roznesla zpráva, že byl Jižní pól dobyt Norem Amundsenem a jeho soupeř Brit Scott zahynul na zpáteční cestě. I přes tyto zprávy jsme se rozhodli, že budeme v pokročilých přípravách pokračovat.

Výpravy se nás účastní celkem pět. Tedy pět Čechů, přátel a kolegů z Plaveckého klubu otužilců v Praze. I když jsme v mnoha záležitostech rovnocennými partnery, vědomi si nutnosti zachování velení při řešení především krizových situací, byl jsem jako prvotní autor myšlenky ponechán ve funkci vedoucího a kronikáře. Ostatní se zhostili svých rolí dle dovedností. Z klubového lékaře magistra Vojtěcha Šofra se stal lékař výpravy. Mimo ošetřování zranění má také na starosti dohled nad dostatečným příjmem vitamínů. Jak známo z knih mořeplavců, kurděje jsou závažná choroba. Kuchař a majitel hospody „Na hrázi“ – Hans Klostermann se stará o kuchyň a zabezpečení pokrmů a jídelního proviantu. Jeho jméno je sice německé, avšak duší je pravým českým vlastencem. Všichni společně jsme sice několikrát propočítávali množství potřebných zásob, závěrečné slovo však zůstalo na Jeníkovi, jak Hansovi rádi říkáme. Učitel Václav Poustka je zdatný v práci s astrokompasem a on by měl potvrdit, až budeme mít Jižní kříž přímo nad hlavou. Pátým členem jest všeuměl Jaroslav Tesař. Ten se bude starat především o naše vybavení. Pro tyto účely s sebou veze drobné nářadí. Mé jméno je Marek Šimon.

29.10.1914

Několikaměsíční cesta se blíží ke konci. Vše probíhalo v klidu a zápisky do deníku jsem nečinil. Stručně tedy nyní. Naše cesta vedla z milovaných Čech vlakem do německého přístavu Hamburk. Zde jsme se nalodili na zaoceánský parník „Liberty“ a zamířili vstříc Novému Jorku. Cestou jsme využívali všechno pohodlí, které nám stewardi poskytovali. Na dlouhou dobu se nám ho nebude dostávat. Po měsíční plavbě, kdy jsme jen občas na obzoru zahlédli mlhavý obrys ostrova, se před námi konečně objevila pevnina. K lodi zalétlo také několik racků a zanedlouho jsme již viděli stavby na pobřeží. V Novém Jorku jsme se museli zdržet několik dní. Zde již není lodní doprava tolik častá, avšak měli jsme štěstí. Za dva týdny odplouvala španělská loď na jih. Opět jsme se vydali na širý oceán. Pohodlí na lodi již bylo výrazně horší. Nebylo si však nač stěžovat. Kapitán s posádkou se nám snažili vyjít vstříc v našich přáních a velmi se zajímali o náš podnik. Trávili jsme dlouhé chvíle hovorem s palubním personálem. Někteří z lodníků totiž dříve sloužili na lodích, které se plavili v jižních vodách. Od nich jsme načerpali cenné rady pro výběr lodi. Po překonání rovníku jsme se drželi na dohled pobřeží a dokonce se k nám při velkém přiblížení donesly v tiché noci zvuky pralesa. Cesta ubíhala a my dosáhli jižního cípu amerického kontinentu.

13.4.1915

Dlouho jsme zvažovali, kdy se vydat na cestu do ledových pustin. Protože cesta trvala déle, než jsme původně plánovali a stejně tak i shánění vybavení, které jsme si nevezli s sebou, nebylo jednoduché, přehouplo se místní léto do své druhé půli. Rozhodli jsme se proto přečkat zde na jihu v civilizaci přes zimu a poté co nejdříve vyplout. Místní kraj jsme si velmi oblíbili. Lidé jsou přívětiví, jídlo pro nás často nezvyklé, ale chutné. Místo se nazývá San Sebastian a leží na východní straně ostrova Ohňová země, která patří Argentíně. I když je to malé městečko, leží u krásného a klidného zálivu, který je kotvištěm několika rybářských lodí a další sem průběžně připlouvají a odplouvají. Tady si určitě najdeme loď, která nás zaveze k břehům Antarktidy. Pustili jsme se i do výroby sněžnic, které si chceme vzít s sebou. V některých případech mohou být na nohou bezpečnější než lyže. Byť jsme pořád ještě hodně daleko od pólu, učíme se poznávat i souhvězdí jižní oblohy, která nám v případě dobré viditelnosti velmi pomohou s navigací. Při všech přípravných pracích se vzájemně zkoušíme z odhadů času, vzdálenosti, rozměrů a postřehu, abychom byli na cestu co nejlépe připraveni a v náročných podmínkách neplýtvali časem. S těmito znalostmi budeme doufejme řádně připraveni na budoucí útrapy.

6.8.1915

Zima se chýlí ke konci, alespoň místní podle chování přírody tak usuzují. Naše výprava je připravena. Brzy se bude už konečně nakládat na loď všechno vybavení. Poznačil jsem si jej do seznamu na samostatném listu, abych ho mohl nosit při sobě. Podařilo se nám sehnat vše.

4.9.1915

Musím poopravit předchozí zápis. Ještě se totiž vrátilo několik ledových dní a místní nám doporučili ještě nějaký čas vyčkat. Všichni jsme již velmi netrpěliví. Je zde krásný kraj, podnikli jsme mnoho výprav do okolí a vyzkoušeli zimní vybavení, ale velká cesta byla stále před námi. Dnes jsme se, po dlouhých přípravách, konečně odpoutali od pevniny a vypluli s naší lodí „Adelante“ (česky „Vpřed“) do ledových vod vstříc jižnímu kontinentu. Čeká nás bezmála 3.500 km plavby Drakeovým průlivem, podél Jižních Orknejí, které jsou posledními ostrovy na cestě. Jsme plni očekávání ale i obav z neznámého. O dosažení Jižního pólu se prý mimo Amundsena a Scotta pokusilo již několik výprav. Žádná z nich však nepodala přesvědčivé svědectví o dosaženém cíli. Některé jsou dokonce dodnes nezvěstné. Protože má naše expedice za cíl nejen dosažení místa, kde se protíná zemská osa s povrchem, ale též provádět vědecká měření a pozorování, rozhodl jsem o tom, že budeme pořizovat veškeré zápisy ve dvou kopiích, aby naše výsledky nepřišly vniveč. První zanecháme vždy na místě posledního postupového bodu a další poneseme s sebou.

15.10.1915

Po zhruba měsíční plavbě jsme šťastně přistáli a máme za sebou první noc na pevnině. Dobrá zpráva jest, že žádné vybavení neselhalo a spali jsme v suchu a teple. Budeme muset ještě vylepšit systém kotvení stanu na sněhu, neb některé provazy byly ráno povolené. Při velmi silné vánici by stany mohly povolit pod nápořem větru a sněhu. Také jsme tuto noc nestavěli kolem stanů ochranný val ze sněhu. I při dobrém počasí bude lépe věnovat přípravě tábořiště více času. Hned ráno jsme se pustili do stavby saní. Všechny díly si vezeme s sebou, ale pro lepší skladnost na lodi jsme je rozebrali. Musíme je plně naložené pořádně vyzkoušet na sněhu a ledu, protože musí vydržet cestu dlouhou zhruba 6000 km, kterou odhadujeme k pólu a zpátky na pobřeží. Vůbec nevíme, jak se budou chovat v tahu saní naši psi po mnoha měsících cesty. Trénovali jsme s nimi tahání saní před odjezdem, ale to už je velmi, velmi dlouho. I my sami jsme se vydali podél pobřeží, zatím bez jakékoliv zátěže, na lyžích. Byl to takový malý průzkum a seznámení s Antarktidou. Při cestě jsme viděli mnoho místních zvířat. Především tučňáků. Stojí ve velkých hejnech a zdá se, že nemají nic na práci. Jsou nebojácní, asi zde nemají žádného nepřátele. Dovolí nám se k nim přiblížit na několik kroků. Také jsou zderacci a jiní ptáci, jejichž jména neznáme. Je dost možné, že je zatím ani žádná z vědeckých výprav nepojmenovala. Ve vodě jsou hejna ryb, lachtani a několikrát jsme spatřili i velryby. Může se to zdát kruté, ale tučňáky lovíme, abychom neplýtvali zásobami masa a tuku, a ještě s nimi zvyšujeme zásoby na cestu.

23.10.1915

Tak po všech přípravách za chvíli vyrazíme vstříc Jižnímu pólu. Velký sen o této cestě najednou dostává reálné obrysy. Všichni věříme ve zdar naší výpravy, hlavně si moc přejeme, abychom se domů vrátili zdraví a v plném počtu. Psům se daří výborně. Na tahání saní jsme si vybrali asi nejlépe jak jsme mohli. Plemeno je odolné a nízké teploty snáší velice dobře. Počasí nám celkem přeje, a tak první kilometry zvládáme v až nečekaném tempu. Rychlost ale nesmíme přehánět, protože cesta je velmi dlouhá a síly nám i psům musí stačit i na zpáteční cestu. I v dalších dnech pokračujeme plynule dál, mrazy jsou zde velké, ale již jsme si zvykli, pokud to jde vůbec říci. Ráno a večer kontrolujeme teploměr spíš ze zvyku. Ráno nás čekalo překvapení, když jsme naměřili $-42\text{ }^{\circ}\text{C}$. Všechna voda nám zmrzla na led a ještě se porouchal vaříč. Nepomohlo ani uložení vody pod vrstvami houní, kam jí na noc ukládáme, abychom se ráno po probuzení mohli napít, než si připravíme něco k snídani. Nezbylo nám nic jiného, než ji zahřívát tak, jak koho napadlo. Vaříč se nakonec podařilo opravit, Jaroslav je opravdu všeuměl, když to zvládl téměř bez nářadí a náhradních dílů. Stejně ale palivem šetříme, pokud je to možné.

2.11.1915

Dnes po poledni se stala další mrzutost. Napůl prodřený provaz, který přidržoval náklad, při skoku na skryté terénní vlně praskl. Než jsme stačili psy zastavit, popadalo vše na sníh. Jedna z beden navíc nárazem ztratila víko a rozsypala se. Dlouho jsme se proto zdrželi, abychom dali vše dohromady a zjistili příčinu prodření provazu. Zdá se, že tříska na hraně saní tak dlouho odírala vodou nasáklý a zmrzlý provaz, až povolil. Ač jsme se po všech stránkách pečlivě připravovali a snažili se myslet do posledních detailů, co nás zde může potkat, přesto nás překvapilo, jaké chladné kraje zde jsou. Některé dny, kdy není možno odložit rukavice kvůli mrazivému větru, musíme i ty nejjednodušší činnosti zvládat v nich. Jsou to například, zavazování tkaniček, škrtání sirkou, zapínání a rozepínání knoflíků, uvazování psů apod. Nikoho z nás nenapadlo si v klidu toto nacvičit. Zápis do deníku proto píši s opožděním až v následujících dnech, protože psát v silných rukavicích mi opravdu nejde.

9.11.1915

Ráno jsme se probudili do sněhové vánice, že nebylo vidět na krok. Zůstali jsme proto na místě a věnovali se údržbě výstroje. Ale dobře tak, bylo to již třeba. Kůži jsme řádně promazali lojem, dotáhli jsme všechny popruhy a vyspravili si oděvy. Také psi si mohli po uplynulých dnech řádně odpočinout. Po poledni sněžení ustalo a my se dali opět na cestu. Protože jsou zde dlouhé dny, jeli jsme se saněmi déle než obvykle. Když se začalo šeřit, nad hlavou jsme poprvé spatřili onu bájnou podívanou - polární záři. Začalo to, jakoby někdo za obzorem svítil duhovou lampou a osvětloval mraky. Světlo se vlnilo jako cáry mlhy a blížilo se k nám. Střídalily se v něm všechny odstíny barev modré, zelené, přecházelo až do žluté i lehkých nádechů oranžové a červené. Záře se dostala až nad naše hlavy a na okamžik zalilo světlo celou oblohu. Poté, znenadání, začala pohasínat a za několik minut bylo nebe opět potemnělé. Ještě několik dlouhých okamžiků jsme mlčky stáli a čekali, zda se toto barevné divadlo ještě neobjeví. Nestalo se tak. Byl nejvyšší čas připravit dnešní místo na nocování, zítra chceme pokračovat v cestě od časného rána, abychom využili příznivého počasí a dohnali dnešní neplánované zdržení.

14.11.1915

Po včerejším dni, kdy jsme postupovali rychle a psi běželi plochými pláněmi, nás dnes kolem poledne zastavilo ledové pole plné puklin. Pokud by zde žili trvale lidé, kteří by měli své bohy, jistě by jim dávali obětiny za bezpečný průchod a nalezení cesty tam, kde my neprojdeme. Některé pukliny jsou viditelné a bezpečně u nich zastavíme, jiné jsou ale skryté pod sněhem a tenkým ledem. Pak zbývá jen co nejrychleji zastavit a zhodnotit, kudy dál. Nás zachraňuje to, že jsme vždy spojeni lanem a když se někdo proboří, ostatní jej mohou z ledové průrvy vytáhnout. Rozpukanou plochu charakterizuje odlišné zbarvení ledu a terénní nerovnosti. Když spatříme takto proměněnou krajinu, první saně zastaví, navážeme se na lano a obezřetně postupujeme dál. Psi většinou necháváme volně běhat kolem nás, protože mají zvláštní cit. Zatímco my jsme se již dvakrát probořili, psi vždy bezpečně přeskáčí na druhou stranu. Nejvíc práce ale máme se saněmi a s nákladem. Poté, co přejdeme a prozkoumáme cestu, vracíme se zpět pro náklad. Dnes došlo bohužel k prvnímu vážnějšímu zranění. Václav zapadl nohou do trhliny a hodně si pochroumal kotník. I když se Vojtěch všemožně snažil mu ho ošetřit, s obvazem se Václav nevejde do boty. Vezeme ho tedy na saních se zavázanou nohou a botu si drží v teple pod kabátem, aby mu nezmrzla.

23.11.1915

Cestou občas narážíme na vysoké strmé stěny, kde je obtížné hledat další cestu, protože nám brání ve výhledu. Zprvu jsme zkoušeli najít průchod, ale brzy jsme to vzdali a rozhodli, že bude lépe jít podél stěny, dokud nesplyne s terénem a pustí nás dál. Takto musíme urazit i několik kilometrů navíc, což zpomaluje náš postup k pólu. Dnešní přechod ledovým polem kolem strmých stěn nás vysílil a cítíme se hodně unavení. Proto jsme se utábořili již v brzkém odpoledni, nedaleko kolonie tučňáků. Byli jsme velmi udiveni, kde se tu vzali tak daleko od vodní hladiny, kde nacházejí obvykle potravu. Možná jde o nějaký nový druh. Naši psi hned ožili a způsobili v kolonii velký rozruch. I když je řádně krmíme, myslíme si, že se jim na přilepšenou povedlo i něco ulovit. Museli jsme psy sehnat zpátky a uvázat je. Jak jsme kolonií procházeli, viděli jsme i několik jedinců mimořádně velkého tučňáka, o kterém jsme nikdy neslyšeli. Pokoušeli jsme se ho vyfotografovat a dokonce i změřit, ale to se nám pro jeho rychlost nepodařilo. Pracovně jsme ho nazvali tučňák sloní a doufáme, že se s ním ještě někdy setkáme.

29.11.1915.

Zápisky v deníku jsou čím dál kratší, po cestě se toho moc neděje. Každý den ráno po snídani zabalit, během dne ukrojit co nejvíc ze zbývajících kilometrů a večer zase zbudovat tábor, abychom si do rána alespoň trochu odpočinuli. Dříve nám vadilo při spánku světlo dlouhého polárního dne, ale po několika týdnech v ledové pustině usínáme dřív, než si lehneme. Únava všech členů výpravy je naprosto hmatatelná a vpřed nás pohání už jen touha stanutí na pólu. To by se nám mohlo podařit za příznivého počasí za 3-4 dny. Už ani mezi sebou moc nemluvíme ani nevtipkujeme, šetříme každý zbytek sil. Zasmáli jsme se ale dnes večer, když Hans neboli Jeník zlomil otvírák při otevírání konzervy. Ani nevíme, jestli je Jeník takový silák nebo se dostavila únava materiálu. Naštěstí máme dva náhradní otvíráky, nejsou sice tak dobré, ale svému účelu poslouží dostatečně.

7.12.1915

Probudili jsme se do husté mlhy. Už nám zbývá opravdu jen pár kilometrů, ale v mlze nejsme schopni kontrolovat svoji polohu a žádný kompas k Jižnímu pólu neukazuje. Po krátké poradě jsme se rozhodli vyrazit, i když jdeme naslepo. Mlha je tak hustá, že se nám dokonce neúmyslně podařilo se rozdělit a dalo nám spoustu práce se znovu sejít do jedné skupiny. Raději jsme tedy dnešní postup ukončili a rozbili tábor s tím, že dokud se viditelnost nezlepší, zůstaneme na místě. Je to velmi mrzuté, zejména když už jsme tak blízko a také nám ubývají zásoby na zpáteční cestu.

10.12.1915

Po třech dnech čekání se mlha rozplynula a stalo se něco, co nikdo nečekal. Když Václav změřil naši polohu, byli jsme jen půl kilometru od pólu a to dokonce tak, že jsme ho, při bloudění a hledání se v mlze, přešli! Všichni hned ožili, nechali tábor tábořem a za pár okamžiků jsme se již společně objímali na Jižním pólu. Tak jsme to přeci jen dokázali!!! Jako jedni z prvních lidí, a dokonce jako úplně první Češi, jsme my, členové pražského klubu otužilců, stanuli na Jižním pólu. I když nás ještě čeká těžká cesta zpět, připadáme si jako vítězové. Pořizujeme fotografie a necháváme na místě českou vlajku s krátkým vzkazem dalším dobyvatelům. Nevíme ale, jestli tady dlouho vydrží, protože osobní zkušeností jsme zjistili, že větry tu dují velmi silně. A to jsme uprostřed polárního léta a vůbec si neumíme a ani nechceme představit, co se tady asi děje v zimě.

Hlavního cíle výpravy bylo tedy dosaženo, ale musíme se také zvládnout vrátit zpátky na pobřeží. Trochu nás uklidňuje, že by cesta zpět mohla být trochu snadnější, protože jsme šli na pól skoro pořád do kopce. Odhadujeme, že leží určitě přes 2000 metrů nad mořem, ale přesněji to změřit neumíme. Mohli bychom se tedy na lyžích a saních trochu svézt a pošetrít síly tažných psů. Už i spotřebou zásob nákladu značně ubylo a nemuseli bychom tedy saně z kopce jen brzdit.

18.12.1915

Zpátky jsme vyrazili co nejdřív a pouze po nezbytném odpočinku a střídmych oslavách. Chceme jít zase pokud možno tou nejkratší cestou. Znamená to tedy opět přejít ledové pole s puklinami a vysokými stěnami. To byla část cesty, která nám dala nejvíc zabrat. Václav vyslovil názor, jít zpět více na západ, abychom se těmito místům vyhnuli. Cesta tak bude jistě delší, ale nevíme, jestli nakonec nenarazíme na podobná místa plná trhlin. Jsme tedy v názorech rozdělení na dvě skupiny a budu jako vedoucí muset nechat o zpáteční cestě hlasovat nebo vzít na sebe odpovědnost i za své druhy a rozhodnout to sám. Problém je, že se musíme vrátit na pobřeží, kde nás vyložila loď, a kde jsme na malé základně nechali nějaké zásoby. Neumíme se s nikým spojit, aby nás loď vyzvedla jinde. Nakonec jsme ve shodě vyrazili zhruba po svých stopách směrem k pobřeží.

24.12.1915

Pokud jsme si vedli dobře všechny záznamy, připadají na dnešní den Vánoce. V této pustině jsme je oslavili krátkou večerní modlitbou, vzpomněli na své blízké a symbolicky jsme si dali o něco málo bohatší večeři, než obvykle.

29.12.1915

V posledních dnech fouká silný mrazivý vítr a je vidět, že se léto chýlí ke konci. Včera jsme se proto utábořili mezi dvěma vysokými stěnami v naději, že budeme lépe chráněni před větrem. Když jsme se ukládali ke spánku, vypadalo to slibně. Avšak asi za dvě hodiny vítr významně zesílil a trochu změnil směr. Najednou foukal od severozápadu, přímo mezi stěny nad naším tábořem, které najednou působily jako trychtýř. Vítr za pomoci stěn ještě zrychloval a vytvářel tak vysoký a hlasitý zvuk, že to nebylo příjemné nám ani našim psům. Při jednom obzvláště silném poryvu větru se dokonce psi splašili, utrhli se a vyběhli do tmy. Dokonce při tom v panice roztrhli stan a vítr dílo zkázy vzápětí dokončil. Tak tak jsme zachránili spací potřeby a zásoby ve zničeném stanu, ale museli jsme se všichni namačkat do toho zbývajícího. Máme sice s sebou rezervní stan, ten je ale menší a v těchto podmínkách ho není možné postavit. Riskovali bychom ztrátu nebo zničení dalšího stanu a to už by bylo kritické. Namačkaní v sedě v jednom stanu jsme toho moc nenaspali a pořád přemýšleli, jestli psi ve vichřici přežijí. Naštěstí se k ránu vítr trochu zklidnil a už nebyl ani tolik hlasitý. Opatrně jsme se vysoukali ze stanu a začali shánět psy. Trvalo to celé dopoledne a stejně se nám tři z nich už nepodařilo najít. I když do večera zbývalo poměrně málo času, dohodli jsme se, že se musíme posunout a postavit tábor jinde. Kdyby se totiž opakovala příhoda předešlé noci, asi bychom byli v koncích.

9.1.1916

Podle měření polohy se naše výprava pomalu blíží ke svému konci. Jak Vojtěch správně poznamenal, nezaobírali jsme se doposud příliš zdejším zajímavým, byť trochu chudším rostlinstvem. Vojtěch se už nemohl dočkat až si svou pražskou sbírku bylinek doplní exempláři z daleké Antarktidy. A tak nás již od brzkého rána popoháněl, abychom se vydali na celodenní honbu za mechy, lišejníky a jinými rostlinami. Příliš jsme nevěřili, že ve zdejších drsných podmínkách vůbec něco roste, ale po celodenním trmácení jsme v trhlinách a pórech skal přece jen několik exemplářů objevili. Určitě zaujmou nejvzácnější místo ve Vojtěchově sbírce. Jeníka naopak zaujalo něco docela jiného. Narazil cestou na něco podobajícího se houbám. Chvíli dokonce uvažoval, že by je zkusil zamíchat do naší společné večeře, abychom vyzkoušeli, jak chutnají, ale všichni ostatní jsme důrazně protestovali. A tak jsme je jen přidali k sesbíraným lišejníkům a mechům. Doufám jen, že Václava nenapadne, že bychom další den naopak mohli prozkoumat zdejší horniny, které se tu vyskytují a jako suvenýr si přivést několik kilo kamenů.

20.1.1916

Jsme nadohled pobřeží. Ke konci jižního léta musíme dávat více pozor na oslabený led. Opět nad námi poletují rackové a jiní ptáci. V dáli tušíme černé skvrny na ledu, což budou pravděpodobně kolonie tučňáků. V této oblasti jsme někde opustili náš první tábor.

22.1.1916

Poznačené údaje o pozici se nám naneštěstí rozmazaly a nejsme si jistí všemi čísly. Měli bychom být na místě, ale stan nikde. Byli jsme domluveni s argentinskými rybáři, že sem budou při pravidelných cestách zajíždět, pokud to led dovolí. Situace nám nedovoluje jiné řešení, než se vydat po pobřeží hledat naši základnu. Nemůžeme se spolehnout na to, že jsme již v bezpečí, ale přeci jen je zde zdroj obživy na dosah. Protože jsme se všichni jednomyslně shodli, že skály ostrova na obzoru se nám zdají mít známý tvar, vydali jsme se k nim. Celý den jsme putovali a museli jsme se nechtěně opět vydat do vnitrozemí přes ledovec. Když jsme se však dostali na hřeben, spatřili jsme v dáli na pobřeží naši základnu. Jaká to byla radost, když jsme našli vše, co jsme zde zanechali a k tomu ještě vzkaz od rybářů, kdy by se zde měli za dobrého počasí znovu objevit. Máme teď asi 10 dní volna a vyčkávání. Uspořádáváme si své věci a přemýšlíme o návratu do vlasti.

3.2.1916

Naše antarktické hospodářství jsme si za použití vybavení zvelebili. Když se přiblížil den příjezdu rybářů, začali jsme býti netrpělivými. Čekali jsme více dní a loď na obzoru stále nebyla. Měli jsme zde velký záchranný člun, ale ten představoval nouzové řešení. Pouštět se do ledových vln na něm by bylo opravdu rozumné snad jen v krajní situaci. Počasí je však nevyzpytatelné a několikadenní zpoždění nemohlo být zatím příliš znepokojivé. Když se po několika dnech přeci jen loď objevila, měli jsme všichni slzy v očích. Kapitán nám ale vezl také nepříliš dobré zprávy. Během naší cesty v Evropě začala velká válka, ke které se podle informací, jenž pronikly až sem na jih, přidala velká část světa. Zdálo se, že rozpad Rakouska-Uherska by mohl být na dosah, ale vracet se po tak úspěšné výpravě do Evropy ve válečném stavu? Co dobrého by nás tam mohlo nyní čekat? Opouštíme Antarktidu a náš tábor s myšlenkou se na nějaký čas usadit na jihu Argentiny, kde se nám tolik zalíbilo při cestě sem a posečkat jak evropské události skončí. Bůh s národem Českým.

V kopii zde budiž ponecháno pokolením budoucím
dne 4.2.1916

Hans Klostermann

Oáclav Pouška

Marek Šimon

Vojtěch Šofr

Jarda Tesař